

EXPEDITIE NDERS

DIRECTIEDRIEDAAGSE 2023

Katholiek Onderwijs Vlaanderen | basisonderwijs | regio Antwerpen

Vayamundo Houffalize
15-16-17 maart

THEMA & DOELEN

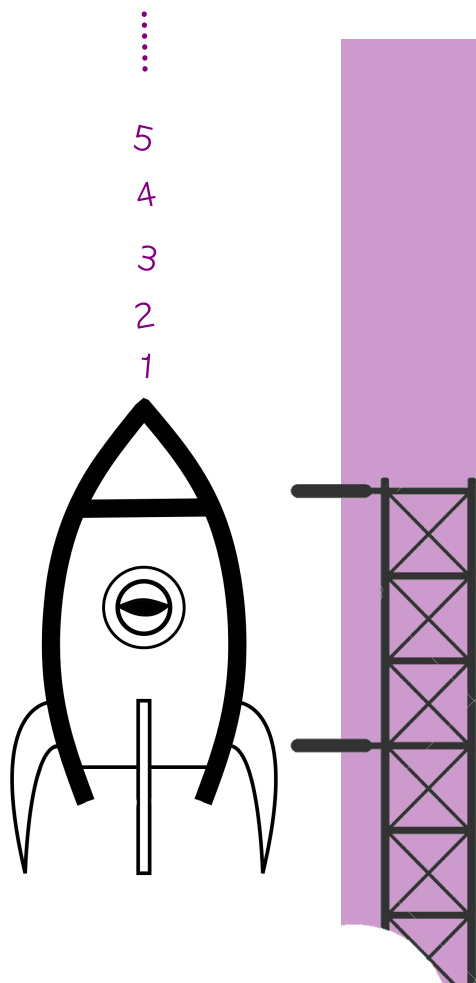

Samen gaan we op **EXPEDITIE ANDERS**. Op zoek naar wat ons anders maakt. Wat zijn de verschillen? Hoe kunnen we er mee omgaan? Of nog beter: Hoe kunnen we er van uitgaan? Want verschillen zijn er zeker, op alle domeinen.

Om dit uit te diepen zochten we insteken voor **EXPEDITIE ANDERS** vanuit de verschillende beleidsdomeinen: personeelsbeleid, identiteitsbeleid, vorming en curriculum, zorg en gelijke kansenbeleid, taal- en diversiteitsbeleid, kwaliteitsbeleid en schoolorganisatie en leiderschap.

De vorige directiedriedaagse verdiepten we ons in wat ons verbindt met het thema **#CONNECT**. Deze keer gaan we op zoek naar het verschil ... om te ontdekken dat in elk verschil een kans tot verbinding zit.

Schrijf je snel in voor onze expeditie!

PRAKTISCH

Locatie

Vayamundo Houffalize
Ol Fosse d'Outh 1
6660 Houffalize

Wie

Directies en dirco's van basisscholen Katholiek Onderwijs Vlaanderen regio Antwerpen.

Meebrengen

De startactiviteit gaat buiten door. Voorzie daarom aangepaste kledij.

Om interactief te kunnen deelnemen tijdens referaten en werkwinkels heb je best je smartphone of tablet bij de hand.

Inschrijven

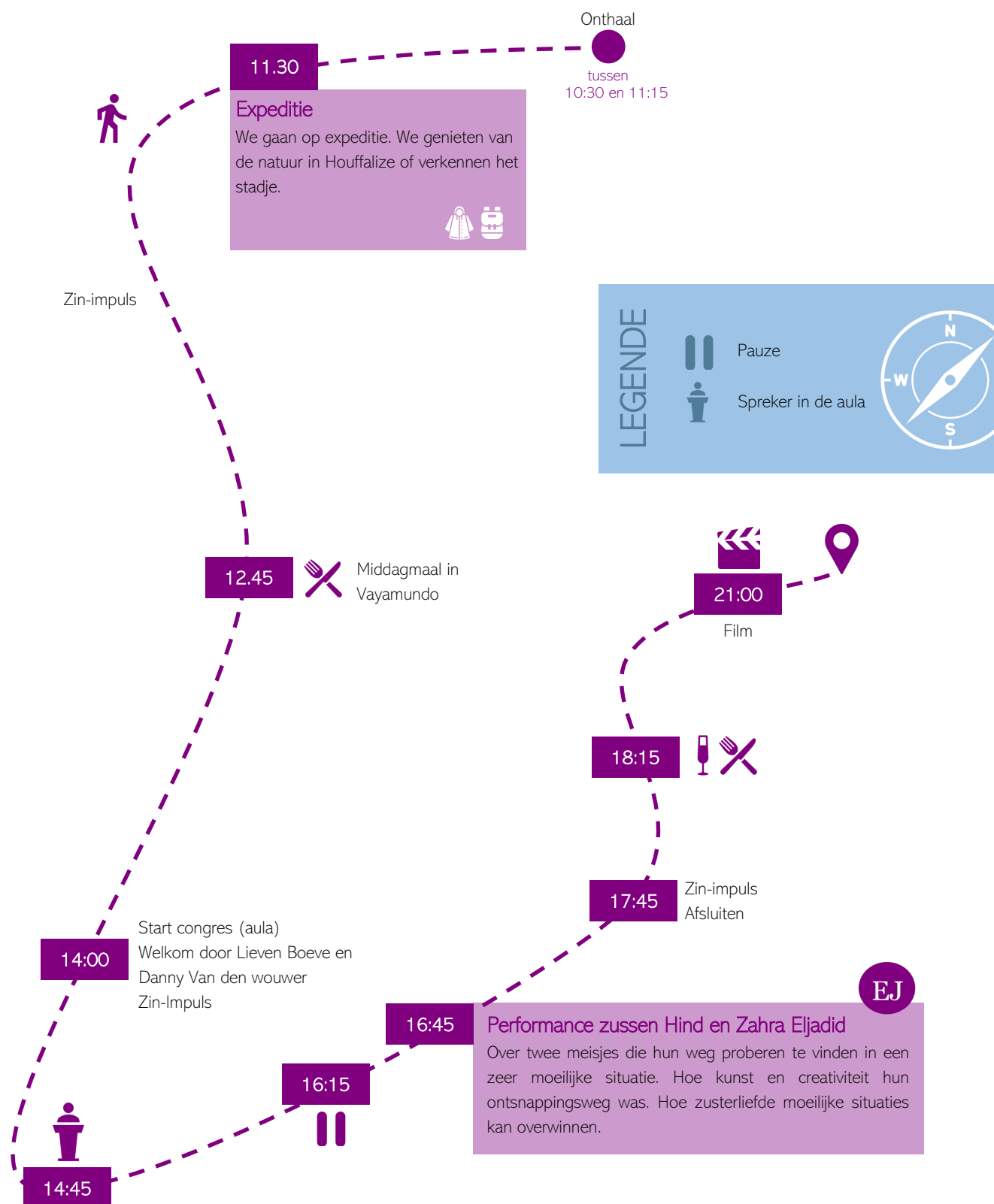
Je kan inschrijven vanaf vrijdag 20 januari tot maandag 13 februari via de extra nieuwsbrief of www.nascholing.be.

Prijs

500 euro voor een kamer met één kamergenoot
540 euro voor een éénpersoonskamer

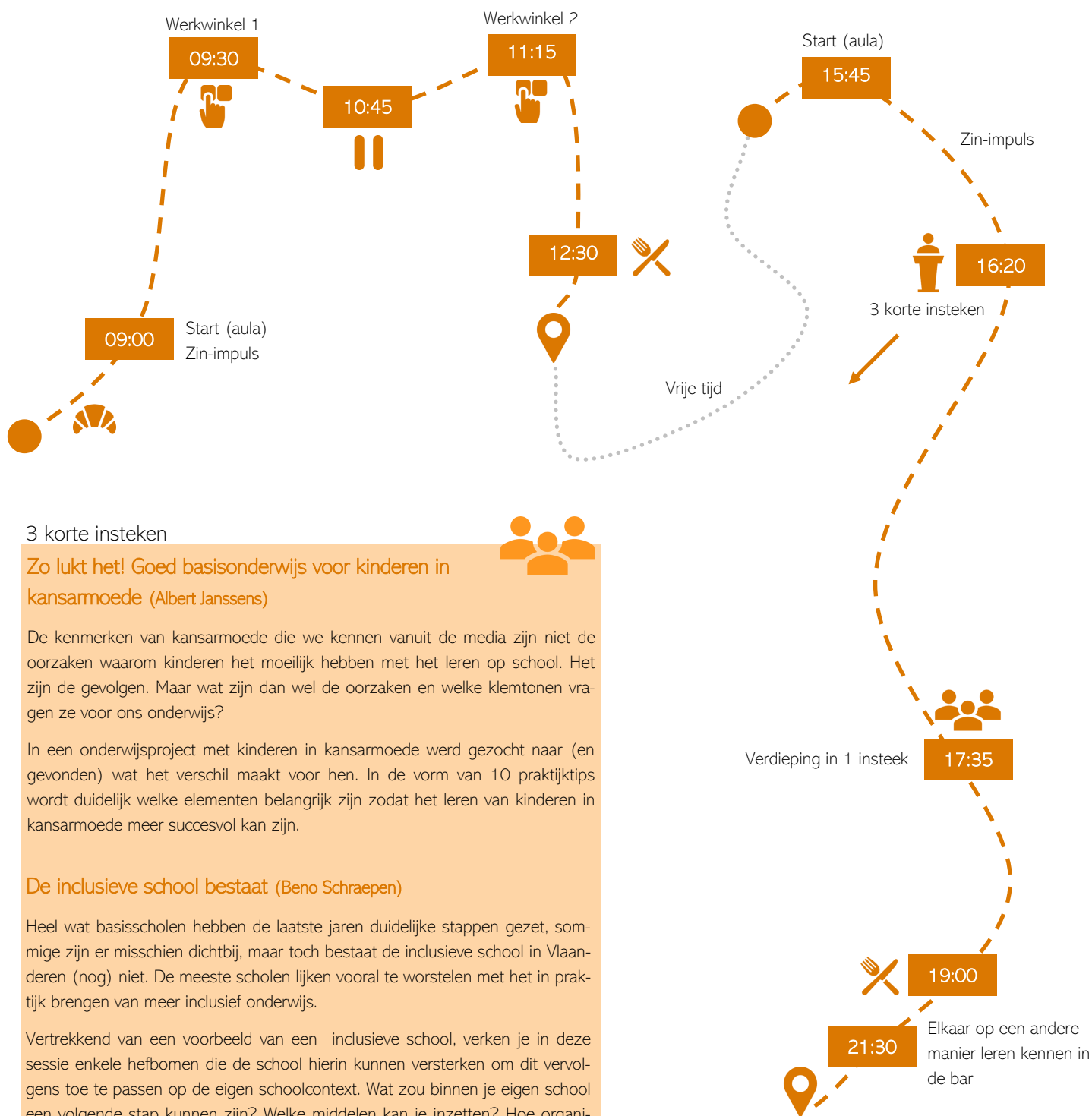
Organisatie

Pedagogische begeleidingsdienst, inspectie en begeleiding godsdienst, DCANT

Omggaan met Etnisch-Culturele Diversiteit in Vlaamse Basisscholen: Assimilatie, Kleurenblindheid en Pluralisme in de praktijk (Jozefien De Leersnyder – Roy Konings)

Sinds 2021 heeft de helft van de schoolgaande kinderen en jongeren een migratieachtergrond en meer dan 10% laat zich niet in een heteronormatief genderhokje stoppen. Vanuit verschillende ideologieën kun je verschillend omgaan met deze diversiteit, maar wat zegt de wetenschap over welke benadering onze kinderen en jongeren de meeste (en gelijke) kansen geeft? Dit referaat is er voor iedere directeur die met een frisse blik en voorbij ideologische patstellingen wil werken aan een concreet en gedragen diversiteitsbeleid op school.

3 korte insteken

Zo lukt het! Goed basisonderwijs voor kinderen in kansarmoede (Albert Janssens)

De kenmerken van kansarmoede die we kennen vanuit de media zijn niet de oorzaken waarom kinderen het moeilijk hebben met het leren op school. Het zijn de gevolgen. Maar wat zijn dan wel de oorzaken en welke klemtonen vragen ze voor ons onderwijs?

In een onderwijsproject met kinderen in kansarmoede werd gezocht naar (en gevonden) wat het verschil maakt voor hen. In de vorm van 10 praktijktips wordt duidelijk welke elementen belangrijk zijn zodat het leren van kinderen in kansarmoede meer succesvol kan zijn.

De inclusieve school bestaat (Beno Schraepen)

Heel wat basisscholen hebben de laatste jaren duidelijke stappen gezet, sommige zijn er misschien dichtbij, maar toch bestaat de inclusieve school in Vlaanderen (nog) niet. De meeste scholen lijken vooral te worstelen met het in praktijk brengen van meer inclusief onderwijs.

Vertrekkend van een voorbeeld van een inclusieve school, verken je in deze sessie enkele hefboomen die de school hierin kunnen versterken om dit vervolgens toe te passen op de eigen schoolcontext. Wat zou binnen je eigen school een volgende stap kunnen zijn? Welke middelen kan je inzetten? Hoe organiseer je dat?... Kortom: wat zijn de inclusiebevorderende en –belemmerende factoren in je school.

"Iedereen op school is bang, juf." (Graziela Dekeyser)

Meertaligheid krijgt al geruime tijd veel aandacht, zowel in onderzoek als het publieke debat. Vaak gaat het in dergelijke discussies over kinderen maar worden kinderen zelf niet gehoord. In deze sessie worden resultaten voorgesteld uit een onderzoek naar de eigen beleving van meertalige Antwerpse leerlingen in het 5de en 6de leerjaar. Waarom willen kinderen talen leren? En hoe zijn deze motivaties bepalend voor hun veelheid aan emotionele ervaringen inzake Nederlands en hun thuistaal? Bovendien wordt aangetoond hoe meertaligheid het individueel welzijn en de identiteitsconstructie van kinderen beïnvloedt.

 Ontbijt vanaf 07:30

⏸ Pauze

Spreker in de aula

Verdiepende insteek

Van de 3 voorgaande insteken kies je er ter plaatse 1 om te verdiepen.

Werkwinkels

Je kiest vooraf 2 werkwinkels bij de inschrijving.

LEGENDE

Halal of niet? Alle vragen omtrent islam en onderwijs in Vlaanderen beantwoord (Khalid Benhaddou)

Alle vragen omtrent islam en onderwijs in Vlaanderen beantwoord. Heel veel scholen, leerkrachten, CLB-medewerkers, ouders, leerlingen... hebben vragen over hoe je in de praktijk best omgaat met allerlei vragen die een religie als islam oproept. Wat is voor moslims halal (toegestaan) en wat niet, en waarom? En hoever moet je gaan om daaraan tegemoet te komen op school? Deze workshop staat stil bij: wat is de religieuze en culturele achtergrond van wat de islam soms vraagt en in hoeverre kan of moet je daaraan tegemoet komen? Wat met de vele vragen omtrent al dan niet gescheiden zwemmen, aangepaste leerinhoud (evolutioneel versus scheppingsverhaal, kooklessen, seksuele voorlichting, muziek,...), halal eten, bidden op school, deelname aan bos- en zeeklassen, de ramadan, het vak islam, medische consulten-vaccineren, ouderbetrokkenheid, islamitische feestdagen, hoofddoeken, conflicten op school,...? Wat zijn mogelijke tekenen van radicaliseren, hoe ga je daarmee om, hoe kan je radicaal gedachtengoed voorkomen?

Genderbewust(er) lesgeven in het kleuteronderwijs (Els Verbeelen)

In de kleuterklas vormen kinderen zich al een stevige mening over allerlei zaken die met gender en seksuele diversiteit te maken hebben. Het is voor leerkrachten vaak een zoektocht om kinderen op een positieve manier te leren omgaan met die diversiteit – in de breedste zin van het woord. 'Samira vraagt zich af hoe twee mama's een kindje maken. Xander weigert in de klas met meisjes samen te werken "omdat dat niet mag van mijn papa." En Vic begrijpt niet goed dat meester Sam vroeger een meisje was.' Bij deze situaties sta je als leerkracht al eens met de mond vol tanden. Om met situaties als de bovenstaande te leren omgaan, starten we met een basisvorming over gender en diversiteit. In het vervolg van de vorming gaan we in op een genderbewust (en genderinclusief) schoolbeleid. Het derde deel zal bestaan uit tools, tips en tricks om genderbewust in de klas aan de slag te gaan.

Ik krijg het niet uit mijn hoofd. Trauma op school en in de klas (Ilse Vande Walle)

Scholen worden meer en meer geconfronteerd met kinderen die een trauma hebben meegemaakt. Omgaan met getraumatiseerde kinderen kan voor heel wat onzekerheid en machteloosheid zorgen. Kasper wordt plots woedend op de speelplaats. Sofie zit vaak stilletjes voor zich uit te staren in de klas. Emiel zijn dak vliegt eraf door een kleine opmerking. Onderzoek heeft aangetoond dat er een link is tussen trauma en de ontwikkeling van kinderen, het gedrag van kinderen en de schoolresultaten. Trauma kan ervoor zorgen dat kinderen plots uitbarsten in de klas of heel afwezig zijn, trauma maakt het moeilijk om vriendschappen te sluiten of volwassenen te vertrouwen. Maar onderzoek toont ook iets anders aan, wanneer trauma wordt herkend en kinderen benaderd worden vanuit een traumabril maakt dit een enorm verschil, niet alleen op het gedrag van kinderen, maar ook op het verdere leven van kinderen. In deze sessie gaan we in op hoe kinderen benaderen met een traumabril een enorm verschil kan maken.

Ouders, een onmisbare partner in zorgbreed en kansrijk onderwijs (Saskia Beullens en Erika Uyttendaele)

Bij het voeren van een zorgbreed en kansrijk schoolbeleid zijn ouders essentiële partners. Om dit gelijke onderwijskansenbeleid te realiseren is samenwerking binnen teams en met ouders cruciaal. De (super)diversiteit in de scholen vereist dialoog waarin de verwachtingen van ouders, leerlingen en school op mekaar afgestemd geraken, met respect voor elkaars identiteit. Een duurzame verbondenheid met de ouders van je leerlingen, kunnen en durven in dialoog gaan, kan ervoor zorgen dat alle leerlingen in de school optimale leerkanalen krijgen. Hoe werk je samen met ouders in het belang van het leren van hun kinderen? Waarom is samenwerken met ouders zo belangrijk? Hoe communiceer je met hen of hoe kan je je communicatie verbeteren? Zijn ouders voor jullie een last of een lust? Hoe zorgen we ervoor dat ouders jullie partners worden? Hoe kijken jullie naar ouders en hoe kijken ouders naar scholen? En hoe groeien de twee perspectieven dichter naar elkaar?

Leesbeleid als hefboom voor gelijke onderwijskansen (An Van Rompaey, Bavo Schelfaut)

Tijdens deze sessie staan we stil bij de grote maatschappelijke waarde van een sterk leesbeleid. We bekijken wat een sterk leesbeleid juist inhoudt en hoe je dit kan realiseren, rekening houdend met de grote diversiteit op je school. Het leesoffensief (initiatief van de Vlaamse overheid) wordt als uitgangspunt gebruikt. Ook de leesscan komt aan bod. We geven handvatten om een gedeelde visie op leesonderwijs op te bouwen en een duurzaam leesbeleidsplan op te stellen. We geven duiding over hoe je een krachtige en motiverende leesomgeving kan creëren alsook hoe je leescompetente leraren kan vormen die zorgen voor een effectieve leesdidactiek. We tonen je hoe je met je school aan effectieve leesmonitoring en feedback kan doen. Tenslotte staan we stil bij het inzetten op een breed leesnetwerk. Je ontvangt als directeur draaiboeken om deze prioriteit te implementeren.

Anderstalige leerlingen in de reguliere klas (Katrijn Nys)

Klasleraren worden uitgedaagd wanneer nieuwkomers zich aanmelden. Omdat deze nieuwkomers zo diverse achtergronden en schoolse ervaringen hebben, is het voor de klasleraar elke keer opnieuw zoeken naar de juiste ondersteuning. Wat is de beginsituatie? Waar leg ik de focus? Wat en hoe ga ik evalueren? Het maakt de klasleraren dikwijls onzeker waardoor ze de opvang in hun klas ervaren als een onoverkomelijke berg. We denken na welke ondersteuning de klasleraren nodig hebben om vanuit een growth mindset de nieuwkomers tijd en ruimte te geven om verbinding te maken met hun nieuwe school en de school- en instructietaal te verwerken. Een visie op zorg voor leerlingen en leraren in de meertalige context draagt bij tot Zin in Leren! Zin in Leven!

Verborgene kosten in het basisonderwijs (Roos Fekkers en Rudi Friedrichsen)

Naast de kosten voor opvang, maaltijden en de maximumfactuur zijn er ook nog heel wat kosten tijdens het schooljaar die niet verplicht zijn, maar waartoe ouders zich wel verplicht voelen. Zeker ouders die zelf in kansarmoede hebben geleefd, willen voorkomen dat hun kind uit de boot valt of zich schaamt. Hoeveel kost een schooljaar eigenlijk op jullie school en wat zouden jullie kunnen doen om die kosten te verlagen? In deze workshop maken we de rekening en worden er veel handige tips gegeven rond het economische en ecologische aspect.

Het leren bij alle kinderen versterken? Hoe de doelen van persoonsgebonden ontwikkeling in Zill hierbij helpen. (Tom Uytendaele en Jurgien Viaene)

Eerst het slechte nieuws: het leren van alle kinderen staat onder druk. Met de regelmaat van de klok krijgen we daarover berichten in de media. Zonder mee te gaan in de negatieve sfeer die dergelijke berichten scheppen, zoeken we in deze sessie naar handvatten om tegen deze trend in te gaan. We kijken daarvoor naar de doelen van persoonsgebonden ontwikkeling in Zill. We geven een aantal principes aan waarmee je in je klas en in je school een context kan creëren waarin alle leerlingen tot leren kunnen komen. Dat doen we door lessen te trekken uit onderzoek rond socio-emotionele ontwikkeling en onderwijs in superdiverse klassen. Verkenning van enkele materialen en cases maakt dit concreet. We geven ook mee op welke manier we je kunnen ondersteunen om hier verder mee aan de slag te gaan in je school.

Levensbeschouwelijke diversiteit in mijn team: struikelblok en/of bouwsteen? (Hanne Jacobs, Kristel De Leeuw en Ludwig Getteman)

Elk schoolteam kenmerkt zich door levensbeschouwelijke diversiteit. Op basis van de engagementsverklaring van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en aan de hand van enkele werkvormen verkennen we hoe die diversiteit betekenisvol ingezet kan worden in het personeelsbeleid en in de uitbouw van een katholieke dialoogschool. We bekijken hoe en waar het dagelijkse schoolleven concreet vorm kan krijgen vanuit de aanwezige levensbeschouwelijke diversiteit.

Halal of niet? Alle vragen omtrent islam en onderwijs in Vlaanderen beantwoord (Khalid Benhaddou)

Alle vragen omtrent islam en onderwijs in Vlaanderen beantwoord. Heel veel scholen, leerkrachten, CLB-medewerkers, ouders, leerlingen... hebben vragen over hoe je in de praktijk best omgaat met allerlei vragen die een religie als islam oproept. Wat is voor moslims halal (toegestaan) en wat niet, en waarom? En hoever moet je gaan om daaraan tegemoet te komen op school? Deze workshop staat stil bij: Wat is de religieuze en culturele achtergrond van wat de islam soms vraagt en in hoeverre kan of moet je daaraan tegemoet komen? Wat met de vele vragen omtrent al dan niet gescheiden zwemmen, aangepaste leerinhoud (evolutie versus scheppingsverhaal, kooklessen, seksuele voorlichting, muziek,...), halal eten, bidden op school, deelname aan bos- en zeeklassen, de ramadan, het vak islam, medische consulten-vaccineren, ouderbetrokkenheid, islamitische feestdagen, hoofddoeken, conflicten op school,...? Wat zijn mogelijke tekenen van radicaliseren, hoe ga je daarmee om, hoe kan je radicaal gedachtengoed voorkomen?

Genderbewust(er) lesgeven in het lager onderwijs

(Els Verbeelen)

In de lagere school vormen kinderen zich al een stevige mening over allerlei zaken die met gender en seksuele diversiteit te maken hebben. Het is voor leerkrachten vaak een zoektocht om kinderen op een positieve manier te leren omgaan met die diversiteit – in de breedste zin van het woord. 'Samira vraagt zich af hoe twee mama's een kindje maken. Xander weigert in de klas met meisjes samen te werken "omdat dat niet mag van mijn papa." En Vic begrijpt niet goed dat meester Sam vroeger een meisje was.' Bij deze situaties sta je als leerkracht al eens met de mond vol tanden. Om met situaties als de bovenstaande te leren omgaan, starten we met een basisvorming over gender en diversiteit. In het vervolg van de vorming gaan we in op een genderbewust (en genderinclusief) schoolbeleid. Het derde deel zal bestaan uit tools, tips en tricks om genderbewust in de klas aan de slag te gaan.

Het leren bij alle kinderen versterken? Hoe de doelen van persoonsgebonden ontwikkeling in Zill hierbij helpen. (Tom Uytterhoeven en Jurgen Viaene)

Eerst het slechte nieuws: het leren van alle kinderen staat onder druk. Met de regelmaat van de klok krijgen we daarover berichten in de media. Zonder mee te gaan in de negatieve sfeer die dergelijke berichten scheppen, zoeken we in deze sessie naar handvatten om tegen deze trend in te gaan. We kijken daarvoor naar de doelen van persoonsgebonden ontwikkeling in Zill. We geven een aantal principes aan waarmee je in je klas en in je school een context kan creëren waarin alle leerlingen tot leren kunnen komen. Dat doen we door lessen te trekken uit onderzoek rond socio-emotionele ontwikkeling en onderwijs in superdiverse klassen. Verkenning van enkele materialen en cases maakt dit concreet. We geven ook mee op welke manier we je kunnen ondersteunen om hier verder mee aan de slag te gaan in je school.

Ouders, een onmisbare partner in zorgbreed en kansrijk onderwijs (Saskia Beullens en Erika Uyttendaele)

Bij het voeren van een zorgbreed en kansrijk schoolbeleid zijn ouders essentiële partners. Om dit gelijke onderwijskansenbeleid te realiseren is samenwerking binnen teams en met ouders cruciaal. De (super)diversiteit in de scholen vereist dialoog waarin de verwachtingen van ouders, leerlingen en school op mekaar afgestemd geraken, met respect voor elkaars identiteit. Een duurzame verbondenheid met de ouders van je leerlingen, kunnen en durven in dialoog gaan, kan ervoor zorgen dat alle leerlingen in de school optimale leerkanalen krijgen. Hoe werk je samen met ouders in het belang van het leren van hun kinderen? Waarom is samenwerken met ouders zo belangrijk? Hoe communiceer je met hen of hoe kan je je communicatie verbeteren? Zijn ouders voor jullie een last of een lust? Hoe zorgen we ervoor dat ouders jullie partners worden? Hoe kijken jullie naar ouders en hoe kijken ouders naar scholen? En hoe groeien de twee perspectieven dichter naar elkaar?

Leesbeleid concretiseren vanuit diversiteit (An Van Rompaey, Bavo Schelfaut, Luk Waterschoot, Ann Van De Sompel)

Beleven van, praten over, zich inleven in prentenboeken die een weerspiegeling zijn van onze maatschappij, rijke teksten en hedendaagse boeken zijn een noodzaak in onze basisscholen. Onderzoek wees uit dat het lezen en bespreken van multiculturele en inclusieve prentenboeken bijvoorbeeld positieve effecten heeft op etnisch-rationale attitudes van jonge kinderen. Verhalen zijn bovendien een ideale manier om in gesprek te gaan over moeilijke thema's, gevoelens, levensvragen...

In deze sessie kom je te weten waar je goede en kwaliteitsvolle, diverse en hedendaagse leesmaterialen kan vinden. We bekijken aan de hand van concrete voorbeelden hoe je je aanbod op een creatieve en originele wijze kan verzamelen en up-to-date kan houden. Je krijgt handvatten aangereikt om verdiepend en inspirerend met deze materialen aan de slag te gaan als directeur.

Een krachtige meertalige leeromgeving als basis voor je talenbeleid (Katrijn Nys)

In de 21ste-eeuwse diverse samenleving is het belangrijk dat alle leerlingen meertalig zijn. Dit is de missie van Katholiek onderwijs Vlaanderen. Het werd vertaald in leerplandoelen, opgenomen Zin in Leren! Zin Leven!

Wat betekent dit dan precies en hoe moet die leeromgeving er dan uitzien om dit te realiseren? Mogen we de meertaligheid van onze leerlingen benutten tijdens de activiteiten door de moedertaal een plaats te geven? Moeten we als leraar dan ook meertalig zijn? Dit zijn nog maar enkele van de vele vragen die oprijzen als we dit debat aangaan.

We verdiepen ons in het kader van functioneel meertalig leren en bekijken welke afspraken nodig zijn binnen die talige diversiteit om leerlingen, leraren en ouders te ondersteunen om deze missie vorm te geven.

Persoonlijke getuigenis van opgroeien in kansarmoede (Roos Fekkers en Rudi Friedrichsen)

Ervaringsdeskundige en vormingswerker Rudi Friedrichsen van vzw Krijt groeide zelf op in armoede en had het later als alleenstaand vader van 2 zeker niet breed. Rudi vertelt hoe hij het onderwijs ervaren heeft en waar hij tegenaan liep tijdens de schoolloopbaan van zijn kinderen. Daarnaast gaan we in op theoretische kaders en geven een aantal cijfers mee.

Hoezo, anders? (Myriam Roelandt)

Kinderverhalen moeten in eerste instantie literair hoogstaand zijn om de taalvaardigheid en de leesvaardigheid te bevorderen en daarnaast is het belangrijk dat ze aanspreken door mooie illustraties die bij het boek passen. De kracht van het verhaal en de filosofie wordt bepaald door het thema. Samen met een auteur van kinderboeken ontdek je hoe verhalen kunnen bijdragen en hoe je ze kan inzetten tot het makkelijk en speels bespreekbaar maken van moeilijke thema's zoals diversiteit en anders-zijn zowel voor kinderen als ouders, leerkrachten, opvoeders.

Start (aula)
Zin-impuls

09:00

09:20

Diversiteit & inclusie? Laten we het over belonging hebben (Bart Moens)

Diversiteit en inclusie is geen rocket science, toch vinden veel organisaties het niet evident om een passend beleid met bijhorende praktijken uit te tekenen en toe te passen. Organisaties focussen te veel op diversiteit, missen handvatten voor inclusie en vergeten waar het werkelijk om gaat: 'sense of belonging' ofwel zich veilig en thuis voelen in contact met anderen, en zichzelf kunnen zijn in dat contact. In deze sessie neemt Bart Moens, zaakvoerder van Mooi Werk Makers en docent-onderzoeker inclusief HRM aan de Odisee hogeschool (Brussel), je mee in de wondere wereld van inclusief ondernemen.

10:20

10:45

Reflectie

11:25

Ieder zijn hoed (Geert De Kockere)

Iedereen is anders, voelt anders, denkt anders. En een dichter bekijkt dat misschien ook anders, waardoor jij het op jouw beurt óók weer anders kunt bekijken. Met wat humor, een knipoog en een kwinkslag laat Geert De Kockere ons onder zijn dichterlijke hoed kijken naar het anders zijn.

12:25

Afsluiten

12:40

LEGENDE

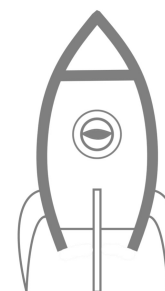
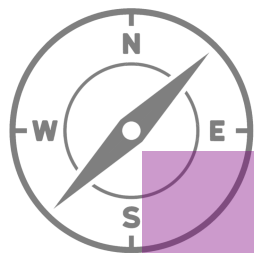
Ontbijt vanaf 07:30

Pauze

Spreker in de aula

Wil je er ook zeker volgend jaar weer bij zijn?

Hou dan volgende data nu reeds gereserveerd: 21 – 22 – 23 februari 2024

Locatie: aan zee in Floreal in Blankenberge